

sokszínű

Matematika

munkafüzet 7

Kothencz Jánosné
Pintér Klára

s o k s z í n ű
Matematika

munkafüzet

7

Tizenötödik, változatlan kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2019

Útmutató a munkafüzet használatához

A munkafüzet témakörei a tankönyvnek megfelelő sorrendben követik egymást. Az egymásra épülő feladatok jó gyakorlási lehetőséget biztosítanak, így segítik a tananyag megértését és elmélyítését. A gondolkodtatóbb feladatokat *-gal jelöltük, ezek megoldásához jó ötletekre van szükség.

Ismétlés

1. 13 + 1 TOTÓ

Játékos feladatokat írtunk le, majd ezekre vonatkozó számozott eseményeket.

Írjunk az eseményeknek megfelelően a négyzetekbe 1-est, 2-est vagy X-et a következők szerint:

1 – biztos esemény, 2 – lehetetlen esemény, X – lehetséges, de nem biztos esemény.

	A $3 - 2 \cdot 5 + 4$ műveletsorba véletlenszerűen elhelyezünk egy zárójelpárt.	
1.	A műveletsor eredménye egész szám.	
2.	A műveletsor eredménye negatív szám.	
	A $\square \frac{4}{3} \square \left(\frac{1}{3} \square 3 \right)$ műveletsor négyzeteibe pénzfeldobás alapján írunk + vagy - jeleket. + -t, ha fejet dobunk és - -t, ha írást.	
3.	A műveletsor eredménye egész szám.	
4.	A műveletsor eredménye negatív szám.	
	Dobókockával dobunk négyszer egymás után. Az első három dobás 3-as.	
5.	A négy szám átlaga legalább 4.	
6.	A négy szám átlaga legalább 2.	
	A $\square$, $\square$, $\triangleleft$, $\square$ négyszögek (négyzet, téglalap, deltoid, húrtrapéz) közül véletlenszerűen húzunk egyet.	
7.	A kihúzott négyszög tengelyesen szimmetrikus.	
8.	A kihúzott síkidom minden szöge egyenlő.	
	Az $\boxed{1}$; $\boxed{4}$; $\boxed{7}$; $\boxed{10}$; $\boxed{13}$ számkártyák közül egymás után húzunk kettőt (a kihúzottat nem tesszük vissza).	
9.	A húzott számok összege 3-mal osztható.	
10.	A húzott számok különbsége 3-mal osztható.	
	A $8\square 64$ számba a $\square$ helyére dobókockával dobunk számjegyet.	
11.	A kapott szám osztható 8-cal.	
12.	A kapott szám osztható 4-gyel.	
13.	A kapott szám osztható 12-vel.	
	Az 1–100 természetes számok közül kihúzunk 51 számot visszatevés nélkül.	
+1.	A kihúzott számok közül kettő szomszédos.	

1. TERMÉSZETES SZÁMOK, RACIONÁLIS SZÁMOK

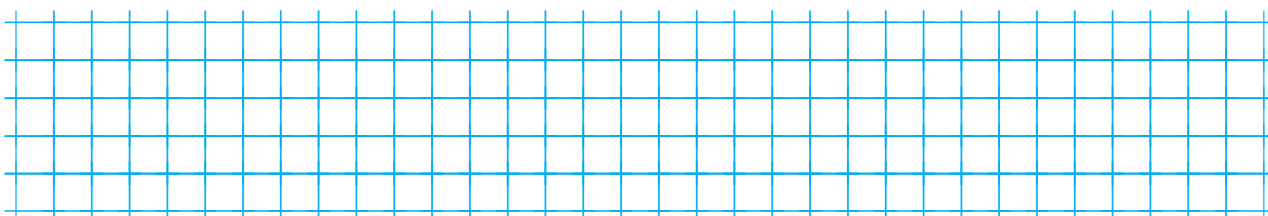
A racionális számok alakjai

1. Kössük össze az egyenlőket!

Színezzük ki és írjuk le, amelyeknek nincs párjuk!

Melyik a nagyobb közülük?

Mennyivel nagyobb?

2. Írjuk az adott számokat tizedes tört alakba, majd állítsuk növekvő sorba!

a) $\frac{9}{8} =$

b) $\frac{2}{5} =$

c) $\frac{7}{6} =$

d) $\frac{11}{3} =$

$9 : 8 =$

$2 : 5 =$

$7 : 6 =$

$11 : 3 =$

A számok növekvő sorban

tizedes tört alakban: ..... tört alakban: .....

A körökben lévő számok közé rajzoljunk nyilakat úgy, hogy a nyíl a nagyobbtól a kisebb szám felé mutasson!

3. Egy futóversenyen volt olyan pillanat, amikor Andrásnak még $\frac{5}{6}$ perc, Bélának egy és egynegyed perc, Csabának 0,75 perc, Dénesnek pedig 1,6 perc kellett, hogy célba érjen.

a) Ki ért először a célba? .....

b) Mi volt a befutási sorrend? .....

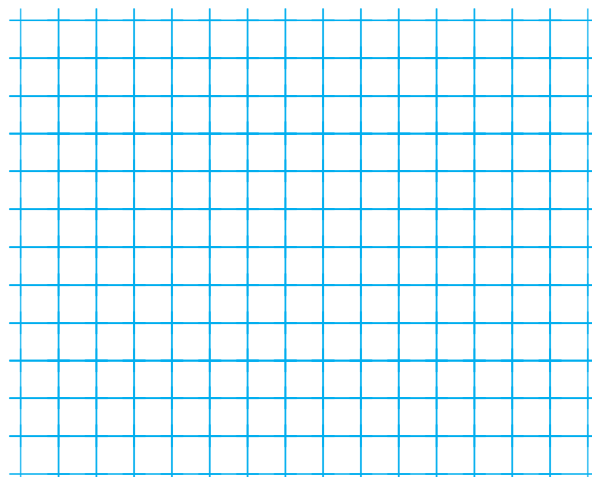
.....

c) Hány másodperccel előzte meg:

– András Dénest; .....

– Csaba Bélát; .....

– az első az utolsót? .....

3. EGYENLETEK, EGYENLŐTLENSÉGEK

Hogyan oldjunk meg feladatokat? Emlékeztető.

1. Rajzoljuk le szakaszokkal, és oldjuk meg!

- a) A ládában 2 híján 50 gyümölcs van. Kétszer annyi alma van, mint körte, és más gyümölcs nincs. Hány alma van a ládában?

körte: —————|

Ellenőrzés:

alma:

összes:

Válasz: .....

- b) Petinek 10-zel több DVD-je van, mint Tamásnak. Tamás DVD-inek száma x . Kettőjüknek 20 DVD-je van. Hány DVD-jük van külön-külön?

Tamás DVD-inek száma: $\text{—————}^x\text{—————|}$

Ellenőrzés:

Peti DVD-inek száma:

összesen:

Válasz: .....

- c) Az osztályban 4-gyel több a fiú, mint a lány, az osztálylétszám 28. Hány fiú és hány lány van az osztályban?

lányok száma: —————|

Ellenőrzés:

fiúk száma:

osztálylétszám:

Válasz: .....

- d) Akik már feleltek matematikából a 7.a-ban, azok száma $\frac{5}{2}$ része azoknak, akik még nem feleltek. A 7.a létszáma 28. Hányan feleltek, és hányan nem feleltek eddig matematikából?

nem feleltek: —————|

Ellenőrzés:

feleltek:

osztálylétszám:

Válasz: .....

- e) A 7.b osztály létszáma 27. Az iskola szomszédságában lakók és a távolabb lakók aránya 2 : 7. Hányan laknak az iskola szomszédságában?

szomszédságban lakók: —————|

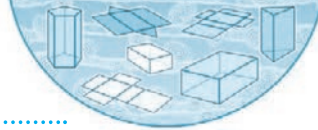
Ellenőrzés:

távolabb lakók:

osztálylétszám:

Válasz: .....

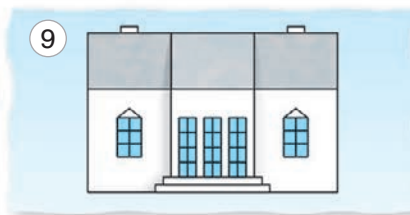
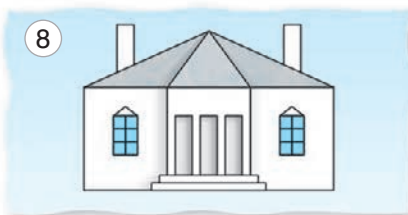
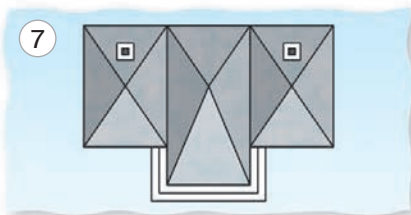
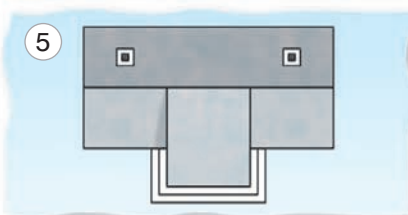
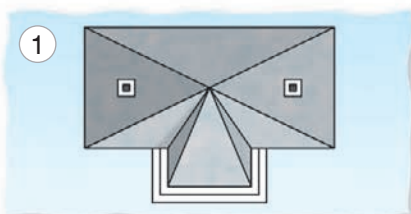
9. TÉRGEOMETRIA

Egyenesek, síkok, testek a térben

1. A rajzon látható házaknak összekeveredtek a nézetei. Írjuk be a megfelelő nézetek számait!

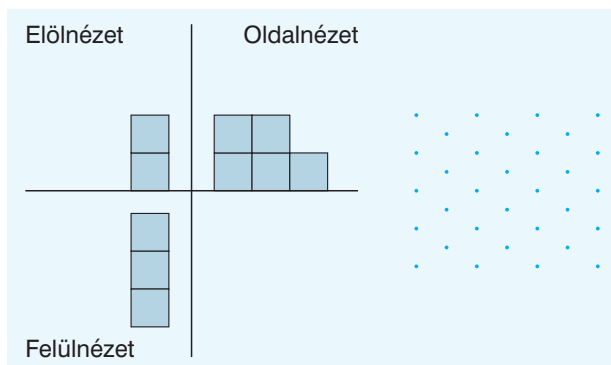

Előlnézet:
 Oldalnézet:
 Felülnézet:

2. Egy testet 2 cm élű kockákból építettünk fel. Rajzoljuk le a testet, ha nézeteit az ábrán láthatjuk!

- a) A test ..... kockából áll.
- b) Számítsuk ki a test térfogatát és felszínét!

$V = \dots \text{ cm}^3$ $A = \dots \text{ cm}^2$

- c) Legkevesebb hány kockát kell hozzátenni, hogy az így kapott test kocka legyen? .....
- Hány kockát kell elvenni az eredeti testből, hogy a megmaradt test kocka legyen? .....

3. Építsünk 12 kis kockából különböző testeket! Rajzoljuk le a testeket és azok nézeteit! Számítsuk ki a testek felszínét és a térfogatát, ha egy kis kocka éle 1cm!

Előnézet   Oldalnézet

Felülnézet

$V = \dots\dots\dots$ $V = \dots\dots\dots$ $V = \dots\dots\dots$ $V = \dots\dots\dots$

$A = \dots\dots\dots$ $A = \dots\dots\dots$ $A = \dots\dots\dots$ $A = \dots\dots\dots$

*4. Kockák lapjaira mintákat rajzoltunk úgy, hogy egy kockának sincs két azonos mintájú lapja. Az ábrán egy kocka három nézetét látjuk, és egy másik kocka egy nézetét, ez a kakukktojás. Melyik a kakukktojás az alábbi ábrákon?

a)   b)

5. Vágjuk szét a kockákat az ábrákon látható módon, hogy a színezett síkmetszeteket kapjuk! Írjuk a megfelelő kockák alá, hogy a színezett síkmetszet milyen sokszög! M és N oldalfelező pontok.

.....

Keressünk olyan élt vagy átlót a megfelelő síkmetszetet tartalmazó kockán, amelyik a vágás síkján keletkezett sokszög

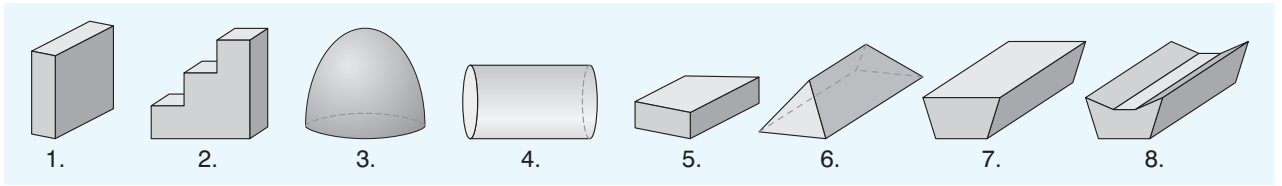
EB oldalegyenesével párhuzamos: .....; EB oldalegyenesével kitérő: .....;

IJ oldalegyenesére merőleges: .....; MN egyenessel párhuzamos: .....

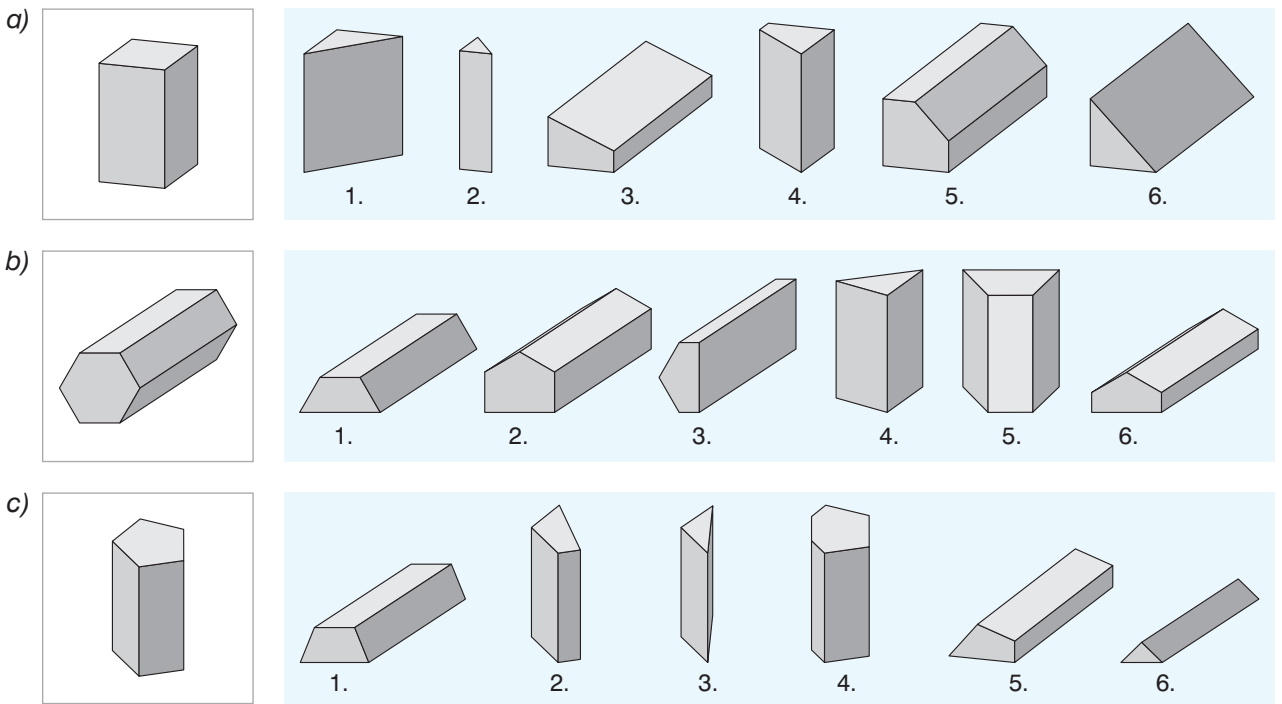
Henger, hasáb

1. Válasszuk ki az alábbi testek közül a hengereket!

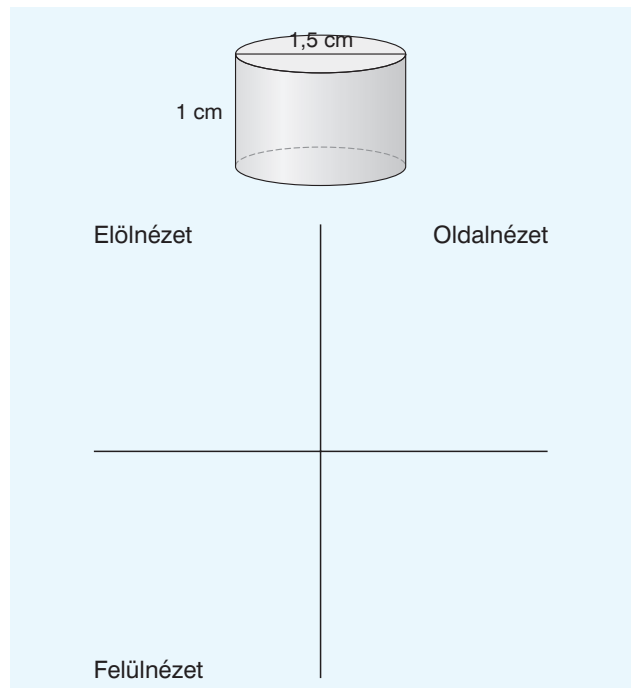
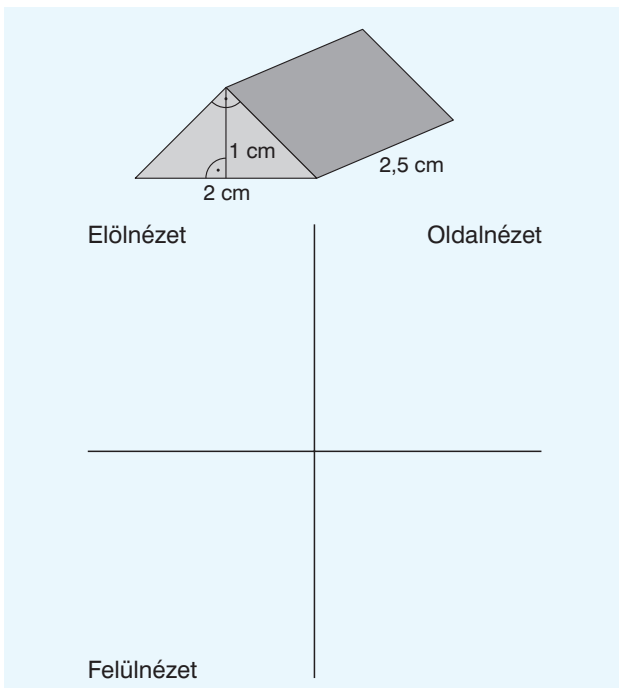

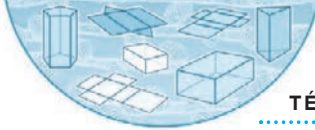
Hengerek: .....

2. Állítsuk párba azokat a számozott testeket, amelyekből a négyzetben lévő hasáb előállítható!

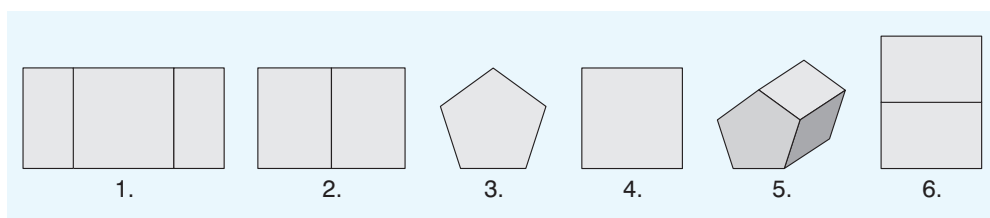
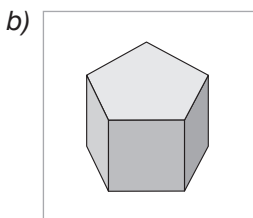
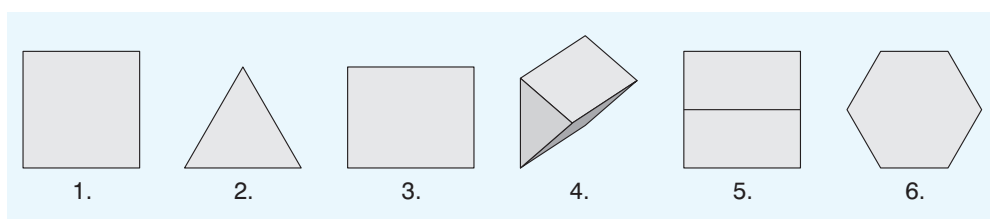
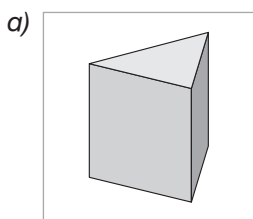

3. Rajzoljuk le a testek nézeteit!

4. Az ábrán látható hasábok minden éle ugyanolyan hosszú. Kézbe fogva különböző nézetei vannak a testnek. A rajzon levők közül melyik nem lehet a test nézete (karikázzuk be a sorszámát)?

5. Töltsük ki a táblázatot, mely oszloponként egy-egy hasáb megfelelő adatait tartalmazza!

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
alaplapp oldalyszáma	7					22				
csúcsok száma	14	8					25		100	
élek száma	21		15		18					99
lapok száma	9			9				28		

6. Rajzoljunk egy olyan hasábot, amelynek

a) 6 csúcsa;

b) 7 lapja;

c) 21 éle van!

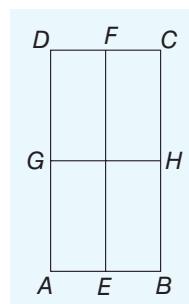
7. Az ábrán látható hengerek közül válasszuk ki azt, amelyiket úgy származtathatunk, hogy az ABCD téglalapot megforgatjuk az

a) EF középvonal egyenese körül;

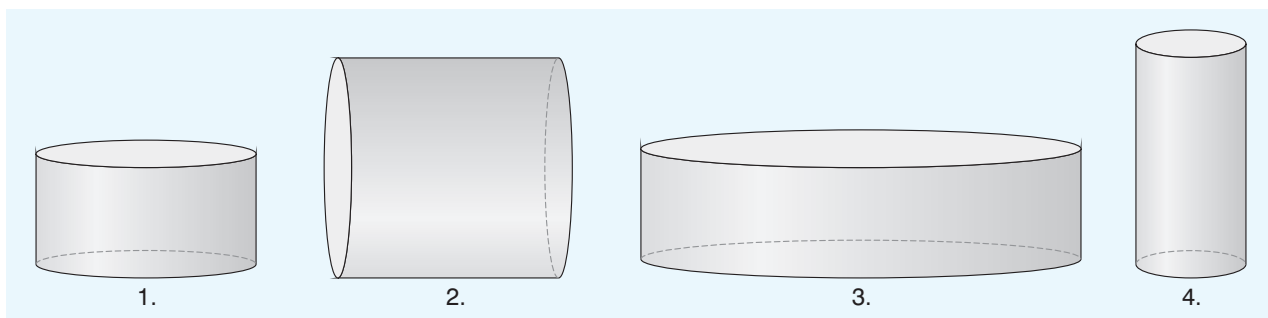
b) AB oldalegyenese körül;

c) HG középvonal egyenese körül;

d) AD oldalegyenese körül!

Rajzoljuk meg a hengerekben pirossal a forgástengelyt, kézzel az ABCD téglalapot!

TARTALOM

Ismétlés	3
1. Természetes számok, racionális számok	
A racionális számok alakjai	4
Műveletek racionális számokkal	6
Arányos következtetések	9
Százalékszámítás	13
A hatványozás	17
Műveletek azonos alapú hatványokkal	20
Műveletek azonos kitevőjű hatványokkal	21
Prímszámvadászat	22
Nagyon nagy számok	25
2. Algebrai kifejezések	
Az algebrai kifejezés	26
Behelyettesítés	28
Műveleti sorrend	31
Egytagú és többtagú algebrai kifejezések	33
Az összevonás	35
Egytagú algebrai kifejezések szorzása, osztása	37
Kéttagú algebrai kifejezés szorzása egytagúval	40
Kiemelés	42
3. Egyenletek, egyenlőtlenségek	
Hogyan oldjunk meg feladatokat? Emlékeztető.	43
Hogyan születnek az egyenletek?	45
A mérlegelv I.	47
A mérlegelv II.	50
Amit nem szabad elfelejteni: az egyenlet alaphalmaza	52
Mikor érdemes egyenletet használni?	54
Egyenlőtlenségek	55
4. Síkgeometria I.	
Középpontos tükrözés, középpontos szimmetria	57
Középpontos tükörképek szerkesztése	59
Szögpárok, a háromszög belső szögeinek összege	62
Középpontosan szimmetrikus négyszög: a paralelogramma	64
A trapézok	67
A paralelogramma, a trapéz, a háromszög középvonala	69
5. Halmazok, kombinatorika	
Halmazok, részhalmazok	71
Komplementer halmaz	72
Halmazok metszete és egyesítése	74
Hány eleme van a halmazoknak?	76

Rendszerezük a lehetőségeket!	78
Hányféle sorrend lehetséges?	81
Kapcsolatok	84

6. Lineáris függvények, sorozatok

Sorozatok	86
A számtani sorozat	87
Grafikonok a mindennapi életben	89
Hozzárendelések	91
Függvények	92
Függvények ábrázolása	94
A lineáris függvények	98
A lineáris függvény meredeksége	100
Egyenletek grafikus megoldása	102

7. Síkgeometria II.

A háromszögek szerkesztése, egybevágósága	104
A háromszög köré írt kör	107
A háromszög belső szögfelezői, a beírható köre (kiegészítő anyag)	109
Magasságvonal, súlyvonal	110
A háromszög szögeivel kapcsolatos összefüggések	113
Sokszögek	115
A háromszögek területe	117
A négyszögek területe	120
Kör kerülete, területe	123

8. Statisztika, valószínűség

Adatok elemzése, átlag, medián	126
Módusz, relatív gyakoriság	128
A valószínűség becslése	130

9. Térgeometria

Egyenesek, síkok, testek a térben	133
Henger, hasáb	135
Hengerek, hasábok hálójára, felszíne, térfogata	137

